

Soạn bài: Đối thoại và độc thoại và độc thoại nội tâm trong văn bản tự sự

Soạn bài: Đối thoại và độc thoại và độc thoại nội tâm trong văn bản tự sự

I. Kiến thức cơ bản

a. Trong ba câu đầu của đoạn trích có hai người tản cư đang nói chuyện với nhau.

Dấu hiệu nhận biết đây là một cuộc trò chuyện qua lại.

- Có hai lượt lời qua lại.
- Nội dung : Hướng tới người tiếp chuyện.
- Hình thức : có hai gạch đầu dòng đứng đầu hai lượt lời qua lại.

b. Câu "*Hà, nắng gắt, về nào...*" của ông Hai không phải là đối thoại, vì: chỉ có một lượt lời, không tham gia vào câu chuyện.

Câu nói của người đàn bà tản cư: "*cha mẹ tiên sư nhà chúng nó! ... mỗi đứa một nhát!*" cũng không hướng tới người đối thoại nào, không có ai đáp lại lượt lời này. Đây là lời *độc thoại*.

Trên văn bản, khi lời độc thoại vang lên thành tiếng thì nó được đánh dấu bằng dấu gạch đầu dòng. Có thể thấy đặc điểm này qua câu độc thoại khác: "*- Chúng bay ăn miếng cơm hay miếng gì vào mồm mà đi làm cái giống Việt gian bán nước để nhục nhã thế này!*".

c. Câu "*Chúng nó cũng là trẻ con làng Việt gian đấy ư? Chúng nó cũng bị người ta rẻ rúng hắt hủi đấy ư? Khốn nạn, bằng ấy tuổi đầu ...*" giống với các câu độc thoại trên trừ hai điểm: không vang lên thành tiếng và không được đánh dấu bằng dấu gạch đầu dòng. Đây là lời *độc thoại nội tâm*.

d. Các hình thức đối thoại tạo cho câu chuyện có không khí như cuộc sống thật, thể hiện thái độ căm giận của những người tản cư với dân làng chợ Dầu theo giặc, tạo tình huống, đi sâu vào nội tâm nhân vật.

Các hình thức độc thoại và đối thoại nội tâm giúp nhà văn khắc họa

sâu sắc tâm trạng đau đớn, dằn vặt của ông Hai khi nghe tin làng chợ Dầu theo giặc.

II. Rèn luyện kỹ năng

Câu 1: Phân tích tác dụng của hình thức đối thoại trong đoạn trích dưới đây:

- Cuộc đối thoại diễn ra không bình thường giữa hai vợ chồng ông Hai.
- Có ba lượt lời trao nhưng chỉ có hai lượt lời đáp. Lời thoại đầu của bà Hai, ông Hai không đáp: câu hỏi hai của bà được ông Hai khế nhúc nhích đáp lại bằng cách hỏi lại "Gi?" Lần ba ông cũng chỉ đáp lời bà bằng một câu cụt lủn "Biết rồi". Cuộc đối thoại này giúp người đọc nhận ra tâm trạng buồn bã, đau khổ, thất vọng của ông Hai.

Câu 2: Viết một đoạn văn theo chủ đề tự chọn trong đó có sử dụng cả ba hình thức đối thoại, độc thoại, độc thoại nội tâm.

Tôi vừa phải nằm viện một tuần vì bị ốm. Hôm nay là ngày tôi được ra viện. Trên đường về nhà, xen với nỗi vui mừng là nỗi lo. Lo vì không biết phải xoay xở sao đây để bù đắp bài vở trong những ngày qua. Tôi vừa bước vào nhà thì bé Hoa, em tôi, nhảy cẫng ra và bi bô:

– Anh Hưng ơi! Có chị nào nhỏ nhỏ, chị nói với bố là bạn của anh. Ngày nào chị ấy cũng đến lấy vở về chép bài cho anh. Chị ấy còn cho em kẹo nữa cơ đấy!

– Ừ.

Rồi không kịp nhìn những viên kẹo trên tay em, tôi lao ngay vào phòng học. Tay tôi run run giở vội những tờ giấy trắng. Không lẽ lại là cái Hà? Có phải là Hà không nhỉ? Thôi đúng Hà rồi. Tôi lặng đi. Chính Hà đã âm thầm giúp tôi trong những ngày qua. Vậy mà đã có lúc tôi nghĩ xấu về Hà. Lúc này tự dưng trong lòng tôi dâng lên một niềm cảm xúc khó tả.

Không thể kìm nén nỗi lòng mình, tôi thốt lên:

– Hà ơi! Cảm ơn bạn nhé!